

A CSŐDELJÁRÁS HATÁSA A CSŐDADÓS GARANCIVÁLLÁSON ALAPULÓ KÖTELEZETSÉGÉRE

I.A kölcsönadóst megillető fizetési haladék az esedékesség bekövetkezését nem érinti (Cstv.11.§./4/ és /5/ bekezdése).

II.A garantőr feltétlen - pontosabban csak a garanciavállaló nyilatkozatban megjelölt feltételekhez kötött - kötelezettségvállalására tekintettel közömbös, hogy a garanciavállaló nyilatkozatban megjelölt esedékesség bekövetkezése ellenére a kölcsönadós milyen okból nem teljesítette a tartozását. Nem nyilvánvalóan visszaélészerű, vagy rosszhiszemű fizetési felszólítás az, ha a lehívás jogával a hitelező a kölcsönadóst megillető csődmoratórium alatt él (Ptk.6:436.§).

III.A csődeljárás iránti kérelem és az ezen eljáráson belül a kifogás tartalmára nem irányadók a keresetlevél tartalmi elemeire vonatkozó szabályok, a nemperes eljárásból eredő sajátosságokra figyelemmel sem (Pp.170.§. /1/ és /3/ bekezdés).

A C.E. plc hitelező Magyarországi Fióktelepe Vállalati Szolgáltatásainak Általános Üzleti Feltételei (ÁÜF) 1.1 pontja értelmében a Fióktelep a C.E.plc képviseletében jár el valamennyi hitelviszonyt megtestesítő valamint az ahhoz kapcsolódó jogviszonyban. Az ÁÜF I/1.1 pontja értelmében a Fióktelep szolgáltatásokat kizárólag a C.E. plc képviseletében eljárva végez.

Az adós anyavállalata, a S.Ö. Kft. – a továbbiakban: kölcsönadós – és a hitelező között folyószámlahitel szerződés jött létre. Az ezt kiváltó, 2018. december 20. napján létrejött újabb folyószámlahitel szerződés többszöri módosítását követően a hitelkeret végső lejáratára 2019. június 28. napja, a hitelkeret összege 730.000.000 forint volt.

A kölcsönadóst a hitelezővel szemben terhelő - fennálló és jövőbeni - pénzkövetelések biztosítására 2015. szeptember 7. napján 216.000.000 forint erejéig jelzálogjogot alapító szerződés jött létre a hitelező és a csődadós között, a csődadós tulajdonát képező 15db. budapesti – a továbbiakban római parti - ingatlanok vonatkozásában. Ugyanekkor további 59.000.000 forint erejéig jelzálogjogot alapító szerződés jött létre 4.db. további alatti ingatlanra is. 2017. szeptember 20.napján 139.000.000 forint erejéig további jelzálogjogot alapító szerződés jött létre a római parti ingatlanok vonatkozásában. Az ingatlan-nyilvántartásba a jelzálogjogok nem a hitelező, hanem a Fióktelep (a C.E. Plc Magyarországi Fióktelepe) javára kerültek bejegyzésre.

A folyószámlahitel szerződés a kölcsön biztosítékai között felsorolta a 2016. augusztus 4. napján kelt, közjegyzői okiratba foglalt garanciavállaló nyilatkozatot. Abban a kiváltott hitelhez és az ahhoz kapcsolódó garanciavállalásokhoz kötődően a csődadós, mint garantőr - a kölcsönadós és a hitelező között létrejött kötelezettségekre tekintettel, de azoktól függetlenül - visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelező írásbeli felszólításának (lehívás) kézhezvételét követő három munkanapon belül a garanciával biztosított alapjogviszonyra és az általa, a kölcsönadós által vagy bármely harmadik személy által támasztott bármilyen kifogásra tekintet nélkül a lehívásban megjelölt fizetési számlára történő átutalással - HUF pénznemben - megfizeti a jogosultnak a lehívásban megjelölt összeget, de legfeljebb 949.000.000 forintot, feltéve, hogy a jogosult a lehívásban kijelenti, hogy a kölcsönadós a lehívásban megjelölt

összeggel a kötelezettségekre (értve ezalatt a hitelező és a kölcsönadós között létrejött ügyletekből eredő fizetési kötelezettséget) tekintettel tartozik, de esedékességkor elmulasztotta azok megfizetését.

A hitelező a 2019. július 23. napján kelt – a csődadós által 2019. július 25. napján átvett – garancia lehívásban a módosított folyószámlahitel szerződésre hivatkozással jelezte, hogy a kölcsönadósnak 2019. június 25-ei értéknappal 717.318.034 forint tőketartozása áll fenn vele szemben, melynek megfizetésére a mai napig nem került sor. Kérte, hogy a csődadós a garancia vállalására tekintettel a fenti összeget 3 naptári napon belül utalja a számlájára.

A csődadós 2019. július 29. napján adott válaszában a lehívást azzal utasította vissza, hogy a folyószámlahitel szerződésből eredő kötelezettség nem a garancia lehívásban megjelölt időpontban (a 2019. június 25.-i értéknapon) járt le, a lejárat időpontjában pedig - a Cstv. szabályai szerint - a kölcsönadóst már ideiglenes fizetési haladék illetve meg, így a garanciavállaló nyilatkozat szerinti mulasztása kizárt.

A hitelező 2019. augusztus 14. napján kelt újabb levelében fenntartotta a garancia lehívásában foglaltakat, s utalva a garancia járulékos jellegére, ismételten felszólította a csődadóst a lehívásban megjelölt összeg teljesítésére.

Az elsőfokú bíróság - a 2019. augusztus 23-án benyújtott csődeljárás lefolytatása iránti kérelem alapján - 2019. augusztus 26-án kelt 3. sz. végzésével megállapította, hogy a csődadóst ideiglenes fizetési haladék illeti meg, majd 2019. augusztus 27-én kelt 7. sorszámú végzésével elrendelte a csődeljárás lefolytatását és vagyonfelügyelőként az A. Gazdasági Tanácsadó Kft-t jelölte ki. A végzés közzétételére 2019. augusztus 29. napján került sor.

A csődeljárásban a hitelező igényét 2019. szeptember 20. napján a garanciavállaló nyilatkozat alapján 717.318.034 forint lejárt tőke és 8.195.113 forint lejárt késedelmi kamat követelés tekintetében, összesen 725.613.147 forint összegben jelentette be, és kérte biztosított hitelezői igényként történő visszaigazolását. A vagyonfelügyelő 2019. október 3. napján az igényt – a kérelemtől eltérés indokolása nélkül - a Cstv. 12. § (2) bekezdés b) pontja bb) alpontja szerinti, azaz határidőben bejelentett, de vitatott hitelezői igényként igazolta vissza.

A hitelező a Cstv.12.§ (5) bekezdése szerinti észrevételében kérte követelés Cstv. 12. § (2) bekezdés b) pont ba) alpont szerinti visszaigazolását. Rámutatott, hogy a Cstv. 12. § (4) bekezdése második mondata értelmében a közokiratba foglalt garanciavállalásból eredő követelést - a törvényi kivételek fennállta hiányában - a vagyonfelügyelő nem vitathatja. Kifejtette, hogy a garanciavállalás nem járulékos, a kölcsönadós fizetési kötelezettsége 2019. június 28. napján lejárt, mellyel szemben nincs jelentősége a kölcsönadós ellen indult csődeljárásnak, így jogosult volt a garancia lehívására.

A hitelező 2019. október 10. napján keresetet terjesztett elő a csődadós ellen a hitelező igénybejelentés tárgyát képező követelése vonatkozásában, egyúttal a Cstv. 12. § (6) bekezdése alapján kérte, hogy a vagyonfelügyelő képezzen a hitelezői igényére tartalékot. A per jelenleg folyamatban van.

A vagyonfelügyelő 2019. október 14. napján kelt válaszában arra hivatkozott, hogy három okból is vitatottként tartja nyilván a bejelentett hitelezői igényt. Egyrészt amiatt, mert a lehívásban megjelölt időpontban (2019. június 25.) a kölcsönadóst ideiglenes fizetési haladék illette meg, így a lehívásban megjelölt időpontban esedékes tartozása nem állt fenn a garantőrnek, másrészt a kölcsönadós ellen indult csődeljárásban a kölcsönadós összszerszerőségi kifogást terjesztett elő, harmadrészt a hitelező által a csődadós ellen indított fenti perre figyelemmel. Kifejtette, hogy a követelés nem minősül biztosított követelésnek, mert az adós ingatlanait nem a hitelező (az anyacég), hanem a képviselőjében eljáró fióktelep zálogjoga terheli.

A hitelező a Cstv. 12. § (5) bekezdése alapján előterjesztett, 2019. október 16. napján kelt első kifogásában hitelezői igény Cstv. 12. § (2) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti besorolását és a hitelezői szavazatok számainak ennek megfelelő módosítását kérte, arra hivatkozva, hogy a garanciavállaló nyilatkozatba foglalt feltételek teljesültek és a Cstv. 12. § (4) bekezdése második mondata értelmében a közokiratba foglalt garanciavállaló nyilatkozaton alapuló követelést a vagyonfelügyelő nem veheti vitatottként nyilvántartásba. A Ptk. 6:432. §-a alapján (a járulékoság hiányában) a garancia lehívásának jogszerűségét nem érinti az, hogy a kölcsönadóst 2019. június 25. napjától ideiglenes fizetési haladék illette meg és a kölcsönadós által a saját csődeljárásában előterjesztett összszerszerőségi kifogás sem befolyásolja hitelezői igénye besorolását és az nem az éppen a téves vagyonfelügyelői besorolás miatt indított perre tekintettel vitatott, hiszen abban a perben eljárási pozíciójából (felperes) eredően sem terjeszthetett elő követelése vonatkozásában vitatást.

A C.E. Plc Fióktelepe a zálogszerződések kapcsán – és valamennyi levelében, jelen eljárásbeli beadványában és az ÁÜF-ben rögzítettek szerint is - csak mint az anyacég törvényes képviselője járt el, amire az 1997. évi CXXXII. törvény – a továbbiakban: Ftv. – 24. § (3) bekezdése alapján jogosult volt. A biztosítékok összértéke - szakvéleményekkel igazoltan - meghaladja követelése értékét, így teljes hitelezői igénye biztosítottként minősül. Az elsőfokú bíróság 2019. október 21. napján kelt - indokolást nem tartalmazó - végzésével a kifogást elutasította.

A vagyonfelügyelő a 2019.10.17.-én megtartott hitelezői gyűlésen a hitelező igénye tekintetében akként nyilatkozott, hogy azt nem biztosítottként tartja nyilván. A hitelező 2015.10.25-én észrevételt terjesztett elő, majd – válasz hiányában - 2019. október 31. napján előterjesztett második kifogásában hitelezői igénye Cstv. 12. § (3) bekezdése szerinti - biztosított - kategóriába történő besorolását kérte.

Rámutatott, hogy az első kifogásának még nem lehetett tárgya a követelés biztosított vagy nem biztosított kategóriába történő besorolása tárgyában az ekkor még nem is ismert vagyonfelügyelői döntés. Az általa csatolt zálogszerződések és tulajdoni lap másolatok alapján hitelezői igénye biztosított jellege egyértelműen igazolt. A vagyonfelügyelő bizonytalanságának oka vélhetően az, hogy az ingatlan-nyilvántartás nem őt, hanem fióktelepét tünteti fel zálogjogosultként. Az Ftv. 10. § (1) és (2) bekezdése, illetve 24. § (3) bekezdése alapján közvetlenül anyavállalata, vagy a saját nevében is szerezhet jogokat, ezért a jelen tényállás mellett is biztosítottként minősül követelése. A bírói gyakorlatban is fellelhető olyan álláspont, mely szerint a fióktelep nevére kell az ingatlan-nyilvántartásba a jogokat bejegyezni.

A második kifogást az elsőfokú bíróság 2019. november 5. napján kelt - indokolást nem tartalmazó - végzésével ugyancsak elutasította.

2019. október 17. napján a csődadós eredménytelen csődegyezségi tárgyalást tartott. Az O.B. Nyrt. - mint egyetlen nem vitatott hitelező – a biztosított kategóriában 3286 szavazattal, nem biztosított kategóriában 9072 szavazattal – a csődadós egyezségi javaslatát nem támogatta, de hozzájárult a fizetési moratórium meghosszabbításához. Az adós kérelme alapján az elsőfokú bíróság a 2019. október 21. napján kelt végzésével a fizetési haladékot 2020. április 26. napjának nulladik órájáig meghosszabbította

A 2019. november 4-én megtartott második csődegyezségi tárgyaláson ugyanezen hitelező elfogadta a csődadós fizetőképességének helyreállítását célzó módosított programot és egyezségi javaslatát. A vitatott hitelezői igény vonatkozásában tartalékképzés helyett a vagyonfelügyelő jóváhagyásával biztosítékként ajánlotta fel a Római parti ingatlanokon, és az ezen ingatlanok bérbeadásából származó követelésen a hitelezői igénybejelentés szerinti összeg 30 %-a és járulékai erejéig alapítandó jelzálogjogot. A 2019. november 8. napján aláírt csődegyezségi megállapodás az O.B.Nyrt. 164.300.000 forint elismert biztosított, 453.579.158 forint elismert, de nem biztosított, míg a kifogásoló hitelező 725.613.147 forint vitatott, nem biztosított hitelezői igényéről rendelkezett. Az egyezség a biztosított hitelezői igények vonatkozásában 60 %-os, a nem biztosított hitelezői igények vonatkozásában 30 %-os, halasztott esedékességű, részletekben történő megtérülést biztosított, 2022. december 31-i záró esedékesség mellett.

A C.E. Plc hitelező vitatott követelésére a Cstv. 12. § (6) bekezdése alapján biztosíték nyújtását vállalta az adós, a hitelezőre irányadó – nem biztosított – hitelezői kategóriával azonos 30 %-os (217.683.944 forint) mérték és ütemezés szerint. Az igény megtérülésének biztosítására – a reorganizációs tervben foglaltak szerint – a hitelező fióktelepének zálogjogával már terhelt római parti ingatlanokra, valamint az ezen ingatlanok bérbeadásából származó követelésre vonatkozó egyetemleges jelzálogjog alapítását vállalta.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével az egyezséget jóváhagyta és a csődeljárást befejezetté nyilvánította.

Az elsőfokú bíróság a hitelező kifogásainak elutasítását e végzésében indokolta. Az első kifogás vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a hitelező jogi álláspontja annyiban helyes, hogy a garanciavállaló nyilatkozat alapján fennálló kötelezettség esetén nem érvényesül a járulékoság (Ptk. 6:432. § (1) bek.), ugyanakkor azon hivatkozása alaptalan, hogy a közokiratba foglaltság folytán a vagyonfelügyelő a követelést nem vehette volna vitatottként nyilvántartásba. A közokiratba foglalt garanciavállaló nyilatkozatban ugyanis csak a garanciavállalás keretösszege szerepel, a konkrét összeget a garancia lehívása tartalmazza, az pedig nem került közokiratba foglalásra. A hitelező nem a Ptk. 6:435. § (1) bekezdésének megfelelően - a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott követelményeket pontosan betartva - szólította fel fizetésre a garantőrt, így az a garancia alapján nem köteles teljesíteni. A garanciavállaló nyilatkozat 2. pontja utolsó mondata értelmében akkor lenne egyértelmű a nyilatkozat, ha tartalmazná, hogy milyen összegben, milyen esedékesség mellett mulasztotta el a kölcsönadós tartozása megfizetését. Ehhez képest a garancialehívás csak azt rögzíti, hogy a kölcsönadósnak 2019. június 25-i értéknappal milyen összegű kötelezettsége állt fenn, s annak megfizetésére a lehívó nyilatkozat napjáig nem került sor.

A második kifogás elutasításának indokaként arra hivatkozott, hogy a csatolt szerződésekből megállapíthatóan a jelzálogjog a kölcsönadós hitelezővel szembeni kölcsöntartozását biztosítja, tehát olyan hitelezői követelést biztosít, mely nem a csődadóssal, hanem a kölcsönadóssal szemben áll fenn, a hitelezői igénybejelentés szerinti követelése jelzálogjoggal nem biztosított.

A csődegyezséget - mint a Cstv. 20. § (1) bekezdésében, 21. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően – a Cstv. 21/A. § (3) bekezdése alapján azzal hagyta jóvá, hogy az, mint kényszeregyezés kiterjed a kifogásoló hitelezőre is (Cstv. 20. § (2) bekezdés). Kifejtette, hogy a csődegyezés jóváhagyása iránti kérelemhez valamennyi szükséges irat csatolásra került, a tárgyaláson jelen lévő hitelező nyilatkozott az egyezés támogatásáról, a csődegyezséget a felek írásba foglalták, az egyezséget tartalmazó jegyzőkönyvet a vagyonfelügyelő ellenjegyezte. A csatolt iratok tartalmazzák a hitelezők felsorolását, hitelezői osztályát, követelésük összegét, szavazataik számát és a vitatott hitelezői igényre vonatkozó adatokat. A hitelezők többsége által elfogadott adósságrendezési és újraszervezési program, a végrehajtás és ellenőrzés módja, a teljesítési határidők és a hitelezők részére fizetendő kielégítés mértéke is szerepel az iratokban, s az a vitatott hitelezői igénytel bíró hitelezőnek biztosítékul nyújtott fedezetre is kiterjed.

A hitelező fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú végzés megváltoztatását, a csődeljárást megszüntetését és a fizetési haladék a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napját követő második munkanap 0 órájáig történő meghosszabbítását, másodlagosan az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte, míg harmadlagosan - az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezése és az eljárás folytatása mellett - hitelezői igénye elismert, vagy nem vitatott és biztosított kategóriában történő nyilvántartásba vételére kérte utasítani a vagyonfelügyelőt. Egyúttal kérte a moratóriumot meghosszabbító 14. számú végzés hatályon kívül helyezését is.

A Pp. 369. § (3) bekezdése a), c), d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérte, megsértett eljárásjogi rendelkezésként a Pp. 2. § (2) bekezdésére, 346.§-ára és 349. §-ára, megsértett anyagi jogi rendelkezésként a Ptk. 6:8. §-ára, a Cstv. 12. § (2)-(5) bekezdésére, 15. § (3) bekezdésére, 21/B. §-ára hivatkozott.

Kifejtette, hogy a csődeljárásra a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján „csak” megfelelően - azaz a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel – alkalmazandóak a Pp rendelkezései. A Cstv. 12. § (5) bekezdése szerinti kifogás a Cstv. 15. § (3) bekezdése szerinti kifogás egyik esete, annak elbírálása során az elsőfokú bíróságot terhelő indokolási kötelezettségre nem a Pp. 349. § (3) bekezdése irányadó. A kifogásait elutasító végzés kapcsán az egyidejű indokolás mellőzése miatt a Pp. alapvető jellegű rendelkezései sérültek, hiszen az indokolásban foglaltak legitimálják a rendelkező részben szereplő döntést, az indokolás elmaradása olyan hiányosság, mely utólagosan nem orvosolható. Ennek folytán az eljárást befejező határozat érdemi felülvizsgálatra alkalmassága is kérdéses, emiatt az egész eljárás - az egyezésre is kiterjedően - jogsértő, s az eljárás megszüntetésének van helye.

Sérelmezte, hogy miután a követelés közokiratba foglalásra került, csak akkor lett volna besorolható vitatottként, ha a közokirat valóságtartalma jogerős bírósági ítélet alapján megdőlt, vagy igazolást nyert a követelés részbeni, vagy teljes kiegyenlítése. (BDT2014.3240.) Emellett az elsőfokú bíróság a garanciaelhívó nyilatkozat olyan – tévesen fennállónak vélt - alaki

hiányosságaira figyelemmel tekintette vitatottnak hitelezői igényét, melyre korábban egyik fél sem hivatkozott. (Pp. 2. § (2) bek.) A vagyonfelügyelő kizárólag tartalmi kifogással élt, s azt - a járulékoság hiányára figyelemmel - maga az elsőfokú bíróság sem találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság garancialehívó nyilatkozat alaki hiányosságaival kapcsolatos álláspontját tévesnek tartotta. A csődadósnak pontosan tudnia kellett, hogy az ugyancsak csőd alatt álló kölcsönadós (anyavállalat) lejárt tartozása vonatkozásában helytállással tartozik. Nem vitás, hogy nem jelölte meg az esedékesség időpontját, de erre nem is volt köteles, csak az esedékesség tényére kellett hivatkoznia. A garancia lehívását a Ptk. 6:8. § (1) bekezdése – azaz a szavak általánosan elfogadott jelentése – szerint értelmezve, az, hogy valakinek fizetési kötelezettsége áll fenn, az egyértelműen azt jelenti, hogy a tartozás esedékes, annak hiányában fizetési kötelezettség sem terhelhetné. A „fizetési kötelezettség fennállta” és „az esedékes tartozása áll fenn” kifejezések szinonimák. A garancialehívás tartalma csak szándékosan érthető félre, de erre sem az adós, sem a vagyonfelügyelő nem hivatkozott.

Ha pedig helyes az az álláspont, hogy a garancia lehívás alaki hibában szenved, úgy szükséges lett volna a további iratok vizsgálata, ugyanis a 2019. augusztus 14. napján kelt levelében megismételte a garancia lehívását, s abban már az elsőfokú bíróság által hiányolt elemek is szerepelnek. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság legfeljebb - a késedelmi kamatigény egy részére kihatóan - a kötelezettség esedékességének napját állapíthatta volna meg eltérően, s ennyiben lehetne vitatott a hitelezői igénye.

A követelés biztosítottsága vonatkozásában a felek vitája a körül körvonalazódott, hogy nem a hitelező, hanem annak fióktelepe került bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba jelzálogjogosultként. A konkrét esetben az ingatlanokat valóban a kölcsönadós felé fennálló tartozás miatt terheli zálogjog, ugyanakkor a csődadóssal szemben érvényesített garancia a kölcsönadós tartozásához kapcsolódik, így a garanciából eredő követelést is biztosítják a zálogjogok.

Hitelezői igénye helyes besorolása esetén a teljes eljárás jogszerűsége megkérdőjeleződik. Ebben az esetben szavazati joga lett volna, mely alapján valamely hitelezői kategóriában többséget élvezett volna. Így a moratórium – a Cstv. 18.§ (11) bekezdése értelmében külön nem fellebbezhető végzéssel történő - jogsértő meghosszabbítására és az egyezség megkötésére sem kerülhetett volna sor, ezért a továbbiak vizsgálata szükségtelen, az eljárás megszüntetésének van helye.

Az egyezség érdemi felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha a kifogásokkal kapcsolatos fellebbezési álláspontot a másodfokú bíróság nem osztaná, de az egyezség önmagában vizsgálva is jóváhagyásra alkalmatlan. Az egyezséget tartalmazó okirat nem áll rendelkezésére, azt nem írta alá. Az elsőfokú végzés indokolásából csak az derül ki, hogy az iratokat formailag rendben találta, de az nem, hogy az anyagi jogszabályok érvényesülését vizsgálta volna. A reorganizációs terv kapcsán a bíróság ugyan nem bocsátkozhat közgazdasági, ökonomiai számításokba, de amennyiben az elvileg megvalósítható tartalmat sem hordoz, úgy a csődegyezség jóváhagyását meg kell tagadni. Valós gazdasági tervei az adósnak hitelezői igénye részleges kielégítésére sincs, a tényleges tartalma szerint reorganizációs programot fel nem ölelő terv alapján a csődegyezség nem hagyható jóvá (BH2015.231.). A második egyezségi tárgyalás időpontjában hitelezői besorolása még nem is volt végleges, az adósnak a

kifogás elbírálását be kellett volna várnia, ennek hiányában a csődegyezség a joggal való visszaélés tilalmába ütköző magatartással jött létre (BDT2014.3240.).

Az adós észrevételében az elsőfokú végzés - helyes indokai alapján történő- helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a Cstv.12.§./5/ bekezdése alapján előterjesztett kifogás indokolása tekintetében a Pp.349.§./3/ bekezdése irányadó. A fellebbezésben a Cstv.15.§./3/ bekezdése és 12.§./5/ bekezdése szerinti kifogása között felállított párhuzam nem áll fenn, a Cstv.15.§./3/ bekezdése ugyanis a külön fellebbezés lehetőségét biztosítja. Amennyiben az elsőfokú bíróságot egyidejű indokolási kötelezettség terhelte volna a kifogások elbírálása során, ennek elmulasztása sem lenne az ügy érdemére kiható eljárás hibának tekinthető, hiszen a hitelező önálló fellebbezést az indokolt végzések ellen sem terjeszthetett volna elő, emiatt jogorvoslati jogát ugyanúgy csak az eljárást befejező végzés kézhezvételét követően gyakorolhatta volna, emiatt hátrány nem érte.

A Cstv.12.§./4/ bekezdése nem alkalmazandó. A konkrét esetben a követelés keletkezése, esedékessége,összecszerúsége csak egy magánokiratban szerepel. Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a garancia lehívó nyilatkozat nem felelt meg a tartalmi követelményeknek, a felek közötti későbbi levelezés pedig e szempontból súlytalan. A garantőrt a jogosulttal szemben saját személyében megillető kifogásnak minősül az (Ptk.6:435.§./3/ bekezdés), ha a jogosult nyilvánvalóan visszaélésszerűen, vagy rosszhiszeműen él a lehívás jogával, mely esetben a garantőr nem köteles fizetést teljesíteni (Ptk.6:436.§./1/ bekezdés). A visszaélésszerű, vagy rosszhiszemű joggyakorlás kapcsán a Ptk.6:436.§./2/ bekezdése csupán példálózó felsorolást ad, ilyennek tekinthető a garancia lehívásban szereplő, a kölcsönadós tartozásának esedékességére, valamint a mulasztás tényére vonatkozó valótlán kijelentés is.

A garancia lehívás feltétele a kölcsönadós mulasztása. A konkrét garancia lehívásban megjelölt időpontban a kölcsönadós esedékes fizetési kötelezettsége a hitelező felé nem volt, ekkor a kölcsönadóst ideiglenes fizetési haladék illette meg, melynek időtartama alatt a késedelem jogkövetkezménye – így közöttte a garantőr fizetési kötelezettsége - a Cstv.11.§./4/ bekezdése értelmében nem áll be. Mivel a követelés fennállásának ténye, a garancia lehívó nyilatkozat érvényessége is vitás a felek között, ennek elbírálása nem vagyonfelügyelői hatáskörbe tartozik, emiatt kizárólag a követelés vitatott kategóriába történő sorolásának lehetett helye. A jelzálogjog pedig - a hitelező által sem vitatottan - nem az adós garanciavállalásból eredő kötelezettség biztosítására jött létre

A jóváhagyott egyezség részletesen tartalmazza a hitelezők kielégítésének ütemezését, s a vitatott hitelezői követelés kielégítésére a Cstv. által előírt biztosítékot nyújt. A szavazati joggal nem rendelkező hitelező csak saját követelését érintő tartalék képzéssel (biztosíték nyújtással) összefüggésben támadhatja az egyezséget. Az adós a kifogásokat elbíráló végzések ismeretében kötötte meg és terjesztett elő bírósági jóváhagyásra az egyezséget, az egyezségi tárgyaláson már rendelkezésre állt az első kifogást elutasító végzés, az egyezség aláírásáig pedig már kézbesítésre került a második kifogást elutasító végzés is, mely utóbbi kifogás a hitelező szavazati jogait nem érintette, így a csődegyezség megkötését, tartalmát egyébként sem befolyásolhatta volna.

A vagyonfelügyelő észrevételében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kifogást elutasító végzések kapcsán a Pp.349.§./3/ bekezdése értelmében nem terhelte indokolási kötelezettség az elsőfokú bíróságot, az indokolásra a Pp.365.§./3/ bekezdése nem alkalmazható.

Nem valósul meg a garanciavállaló nyilatkozatban meghatározott követelmények pontos betartása, ha a lehívó nyilatkozat a fellebbezésben foglaltak szerinti értelmezésre szorul. A jelzálogjog a fióktelep javára került bejegyzésre, ugyanakkor a követelés jogosultja hitelező, emiatt a jelzálogjogosult és a követelés jogosultjának személye nem azonos. A hitelező jelzálogjogosultként az Ftv.10.§./1/ bekezdése szerinti eljárásra, míg a követelés érvényesítése során az Ftv.24.§./3/ bekezdése szerinti eljárásra hivatkozik, mely a Kúria 1/2012.számú PJE határozatában és a 2/2017.számú közigazgatási elvi határozatban foglalt szempontrendszer alapján egyidejűleg nem valósulhat meg.

A csődegyezséget nem kell minden hitelezőnek aláírni, ez nem is várható el a csődegyezséget nem támogató hitelezőktől. A fellebbezésben felhívott BH.2015.231.számú jogeset a tényleges reorganizációs tartalmat nem hordozó tervre vonatkozik, ezzel szemben a konkrét reorganizációs terv tartalmazza az elérni kívánt eredményt, amit a fellebbező hitelező számításokkal kívánja kétségbe vonni (azaz a reorganizációs terv gazdasági tartalmával nem ért egyet), ami már a bíróság által nem vizsgálható körbe tartozik.

A hitelező elsődleges fellebbezése alapos.

Az ítéletábra – az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint - az indokolási kötelezettség elmulasztása és annak jogkövetkezménye vonatkozásában nem osztotta az elsődleges fellebbezésben kifejtett hitelezői álláspontot, azzal azonban egyetértett, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értékelésével minősítette a garancia lehívását alaki szempontból fogyatékosnak. Erre tekintettel a hitelezői igényt vitatottnak minősítő vagyonszelvényelvi döntéssel szemben előterjesztett kifogás elutasítása, valamint - az érintett hitelező mellőzésére tekintettel - a moratóriumot meghosszabbító 14. sz. (csupán külön nem fellebbezhető) végzése és a csődegyezséget jóváhagyó 20. sz. végzése egyaránt törvénysértő, melyre figyelemmel – az elsődleges fellebbezési kérelemnek megfelelően - a Cstv. 21/B. § alapján a csődeljárás megszüntetésének volt helye.

I.

Indokolási kötelezettség:

A csődeljárásra a Cstv.6.§./3/ bekezdése értelmében a Cstv. által eltérően nem szabályozott kérdésekben - a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel - a Pp. szabályai irányadóak. A Cstv.6.§./3/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 349.§ (3) bekezdése értelmében az a végzés, amely ellen külön fellebbezésnek nincs helye – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem kell, hogy indokolást tartalmazzon. (Ilyen eltérő törvényi rendelkezést tartalmaz például a Pp.185.§./3/ bekezdése, a Pp.206.§./4/ bekezdése). A Pp.346.§./6/ bekezdése szerint az ítélet - a jogi indokolást követően - az eljárás folyamán hozott végzés indokolását akkor tartalmazza, ha e törvény szerint a végzés külön fellebbezéssel nem támadható, de a bíróság azt e törvény szerint köteles indokolni, és arra az ítélet meghozataláig nem került sor. A Pp 365. § (3) bekezdése értelmében, ha e törvény a külön nem fellebbezhető végzésre indokolási kötelezettséget ír elő, azt a fél az ítélet elleni fellebbezésben támadhatja.

A hitelezői igény besorolása elleni kifogást elbíráló végzése ellen a Cstv.12.§./5/ bekezdése értelmében külön fellebbezésnek helye nincs. A végzés indoklására vonatkozó más iránymutatást ugyan a Cstv. nem tartalmaz, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróságot indokolási kötelezettség nem terheli. A bíróság a nemperes eljárásban is értelem szerűen számot kell, hogy adjon arról – a gyakran az egész eljárás további menetét meghatározó kérdéssről, hogy milyen indokok alapján találta a besorolás ellen előterjesztett kifogást alaposnak vagy

megalapozatlannak. Ez következik abból is, hogy a vagyonfelügyelő egyéb tevékenysége vagy mulasztása elleni kifogást elbíráló végzés ellen a Cstv. külön fellebbezést biztosít, így annak kapcsán a bíróságot indokolási kötelezettség, sőt egyidejű indokolási kötelezettség terheli (Cstv.15.§ (3) bek.)

A Pp. és a Cstv. fenti rendelkezései egybevetéséből következően a besorolási kifogást elbíráló végzés - a nemperes eljárás sajátosságaira is figyelemmel – ezt külön kimondó eljárásjogi rendelkezés hiányában is indokolandó, de a bíróságot nem terheli egyidejű indokolási kötelezettség. Indokolási kötelezettségének az eljárást befejező határozatában (így az egyezséget jóváhagyó végzésében) is eleget tehet, így ezen okból az elsőfokú bíróság végzése nem jogsértő.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a besorolással kapcsolatban a fellebbezési jogát mindenképpen csak az eljárást befejező határozat ellen előterjesztett fellebbezésben gyakorolhatja a hitelező, így egy ellenkező értelmezésnek megfelelő egyidejű indokolási kötelezettség későbbi teljesítése sem akadályozza az elsőfokú végzés másodfokú felülbírálatát, s nem csorbítaná érdemben a hitelező eljárási jogait.

II.

A vitathatóság:

A közokiratba foglalt követelés vitatását a Cstv. kizárja, erre csak peres eljárásban van mód. A vitathatóságot kizáró közokiratba foglaltsághoz a követelés nyilvántartásba vételhez szükséges és igazolandó paramétereket (a követelés létrejöttét, jogcímét, összegét és esedékességét) bíróság vagy más hatóság által kiállított közokirat, a felek közokiratba foglalt közös nyilatkozata, az adós közokiratba foglalt egyoldalú nyilatkozata, illetve - az adós erre irányuló felhatalmazása alapján - a hitelező közokiratba foglalt egyoldalú nyilatkozata kell, hogy tartalmazza. A hitelező a garanciavállalásban megjelölnél alacsonyabb összeg lehívására – önmagában a garanciavállalás alapján – jogosult volt. A közokiratba foglalt garanciavállalás alapján emiatt maga garanciavállalás létrejötté és – a garanciavállalásban rögzített felső összeghatár túllépésének hiányában – a lehívás összege nem volt vitatható, de - a lehívás jogszerűsége keretein belül - a követelés kölcsönadóssal szembeni esedékessé válása és a garantőrrel szembeni lehívás alaki szabályainak megtartása igen.

A garantőr fizetési kötelezettségének feltétele az is, hogy a biztosított követelés a kölcsönadóssal szemben esedékessé váljon és azt garancia jogosultja szabályszerűen lehívja. A követelés a garancia-jogviszonyban a lehívás alapján, a garanciavállalásban meghatározott teljesítési határidő elteltével válik esedékessé. A konkrét esetben csak a garanciavállalás került közokiratba foglalásra, a garantőrrel szemben az esedékességet megteremtő lehívás nem, emiatt a besorolásban a Cstv.12.§./4/ bekezdése második mondata a vagyonfelügyelőt nem korlátozta.

III.

A biztosított követelés lejárata:

A kölcsönadóssal szembeni csődeljárás – ellentétben a felszámolás elrendelésével (Cstv.35.§ (1) bek.) - nem teszi a követeléseket lejárttá. A folyószámlahitelből eredő tartozás azonban a kölcsönadóssal szemben 2019.06.28.-án - azaz a garancia lehívását megelőzően - lejárt. A Cstv.11.§./4/ és /5/ bekezdése egybevetéséből következően a kölcsönadóst megillető fizetési haladék az esedékesség bekövetkezését nem érinti. A fizetési haladék időtartama alatt a kölcsönadás a pénzfizetési kötelezettsége nem teljesítéséhez vagy késedelmes teljesítéséhez fűződő jogkövetkezmények alól (saját személyében) ugyan mentesül, de ez alól kivételt képez

a Cstv. 11.§ (1) és (3) bekezdésben foglalt esetkör és a Cstv.11.§ (5) bekezdése szerinti kamatfizetési kötelezettség. (Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.184/2012/2.) A Cstv. eredeti – hatálybalépéskori - 13.§. /1/ és /3/ bekezdéséből következően - a jogalkotó a kamat fogalma alatt a szerződéses és a késedelmi kamatot egyaránt értette, utóbbi pedig feltételezi is a követelés esedékessé válását.

Annak nincs jelentősége, hogy a lehívásban olyan – a kölcsönadós szerződésében szereplő lejáratot megelőző – viszonyítási időpont (2019.06.25.) szerepelt, mely időpontban a kölcsönadóssal szemben a követelés még valóban nem volt esedékes, s emiatt a megjelölt időpontban a garantőr fizetési kötelezettsége sem állhatott fenn. Jelentősége annak van, hogy a lehívás gyakorlásának időpontjában (2019.07. 23.) a kölcsönadóssal szembeni követelés már esedékessé vált-e, illetve annak, hogy a hitelező szabályosan – a garanciavállalásban rögzített feltételek szerint - hívta-e le a garanciát. Az közömbös, hogy a kölcsönadós (saját személyében) hivatkozhat arra, hogy a moratórium folytán nem köteles teljesíteni.

A Ptk.6:432.§./1/ bekezdése értelmében a garantőr garanciavállaló nyilatkozat szerinti kötelezettsége független attól a kötelezettségtől, amelyért garanciát vállalt, s a garantőr nem érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben (a járulékoság hiánya). Ebből következően a garantőr kötelezettségét kizárólag a garanciavállaló nyilatkozat határozza meg, a garantőr nem más kötelezettségét, hanem a kötelezett nem teljesítése esetén a saját kötelezettségét teljesíti, és csak azon kifogásokat érvényesítheti, amelyek őt a jogosulttal szemben saját személyében illetik meg (Ptk.6:435.§./3/ bekezdés; EBH.1999.29., BH.2012.266., BH.2012.70.)

Emiatt helyesen hivatkozott arra a hitelező, hogy a kölcsönadós számára biztosított ideiglenes fizetési haladékra – miután ez a kölcsönadóst a saját személyében megillető kifogás – a csődadós nem hivatkozhat (Ptk.6:432.§./1/ bekezdés). A garantőr feltétlen (pontosabban csak a garanciavállaló nyilatkozatban megjelölt feltételekhez kötött) kötelezettségvállalására tekintettel közömbös, hogy a garanciavállaló nyilatkozatban megjelölt esedékesség bekövetkezése ellenére a kölcsönadós milyen okból nem teljesítette a tartozását, csak az esedékességnek és a kölcsönadói teljesítés elmaradásának van jelentősége. (A teljesítés a moratórium alatt és ellenére sem kizárt.) Ugyanezen okból nem minősíthető a Ptk.6:436.§. szerinti nyilvánvalóan visszaélészerű, vagy rosszhiszemű fizetési felszólításnak az, ha a lehívás jogával a hitelező a kölcsönadóst megillető moratórium alatt él. Ellenkező értelmezés esetén a személyes kötelezett a csőd eljárás kezdeményezésével a kiüresíthetné a garanciavállalás biztosítéki jellegét.

IV.

A lehívás alaki kellékei:

A bírói gyakorlat akként foglalt állást, hogy a csőd eljárás iránti kérelem és az ezen eljáráson belül a kifogás tartalmára nem irányadók a Pp.170.§-ában a keresetlevél tartalmi elemeire vonatkozó szabályok, s a kérelemnek – a nemperes eljárásból eredő sajátosságaira figyelemmel – nem kell megfelelnie a Pp.170.§. /1/ és /3/ bekezdésében foglaltaknak. A kifogás csak ügyviteli szempontból eredményezi a csőd eljáráson belül is új ügy megindulását, ténylegesen az a vagyongfelügyelő intézkedése, vagy mulasztás elleni jogorvoslati eszköz, az egységes csőd eljárás része, így az új Pp. keresetlevél tartalmi kellékeire vonatkozó előírásainak alkalmazása a kifogás tekintetében sem indokolt (Lásd: erre vonatkozóan a Kúria és az ítéltáblák csőd és felszámolási ügyeit tárgyaló bírúinak szakmai konzultációjáról készült jegyzőkönyv kivonatát, Debreceni Ítéltábla 2018. június 8.).

A csődeljárásban nincs vitatott hitelezői igény elbírálására hivatott eljárás és - ellentétben a felszámolási eljárással - a csődeljárás alatt az adóssal szembeni perindítás sem kizárt. A bíróság a hitelezői igény besorolásával kapcsolatos vagyongfelügyelő intézkedés kapcsán előterjesztett kifogás alapján nem a felek (esetleges) jogvitájáról, hanem – a rendelkezésre álló dokumentumok alapján – a vagyongfelügyelő hitelezői igény besorolására vonatkozó döntésének helyességéről határoz. A jogszabályi időkorlátok miatt a bíróság csak a nyilvánvaló – a csatolt iratokból is megállapítható - vagyongfelügyelői tévedéseket tudja korrigálni. (A konkrét esetben ehhez kizárólag jogkérdésekben kellett állást foglalnia.) Emiatt a Pp. hitelező által a fellebbezésben felhívott - alapvetően a kontradiktórius eljárásra vonatkozó – szabályai csak a fenti korlátok között érvényesülhetnek, s anyagi pervezetésre nincs mód.

A hitelező igényét a garancia szabályos lehívására alapította, s annak kapcsán a csődeljárást megelőzően csak a garanciavállalásban tartalmi követelménnyé is emelt esedékesség kérdése volt a vita tárgya közte és a csődadós között, pontosabban az, hogy a kölcsönadóst megillető moratórium hatálya alatt a kölcsönadós azon tartozása lejárhathat-e, melyre tekintettel a hitelező a garanciát lehívta. (lásd III. pont)

A csődeljárás során a vagyongfelügyelő alapvetően ugyanezen okból minősítette vitatottnak a követelést, azt csupán – az időközbeni fejleményekre tekintettel – egészítette ki egyrészt azzal, hogy a követelés amiatt is vitatott, mert a kölcsönadós a saját csődeljárásában összszerszerűségi kifogással élt a hitelező igényével szemben, másrészt azzal, hogy a Cstv.12.§ (6) bekezdése alapján a hitelező által indított per ténye is vitatottá teszi a követelést.

Helyesen mutatott rá a hitelező fellebbezésében, hogy - a járulékoság hiányában - annak nincs jelentősége, hogy a kölcsönadós (személyes adós) a saját csődeljárásában összszerszerűségi kifogást támasztott a kölcsönköveteléssel szemben. A Cstv.12.§ (6) bekezdése szerinti perindításnak pedig csak a tartalékképzés miatt van jelentősége. Az éppen a vagyongfelügyelő által alkalmazott besorolás miatt indított per nem lehet – utólagosan - a besorolás jogszerűségének hivatkozási alapja.

Bár helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a jogirodalomban okmányszigorúság elveként ismert követelmény szerint az írásbeli lehívásnak pontosan igazodnia kell a garanciavállaló nyilatkozatban előírt feltételekhez, s a lehívás feltételeitől való minimális eltérés is megalapozza a garantőr jogát a fizetés megtagadására, s arra is, hogy e feltételeket a 2019. július 23. napján kelt garancia lehívás nem teljesíti, azonban a kifogást – az alábbiak miatt - erre alapítottan sem utasíthatta volna el.

A lehívás kellékeinek megléte - a teljes történeti tényállás felek általi ismerete ellenére - sem volt vitatott a felek között. Az elsőfokú bíróság döntésében a 2019. július 23. napján kelt garancia lehívás felek által nem kifogásolt (hivatalból pedig nem értékelendő) alaki kellékeinek hiányára hivatkozással utasította el a hitelező kifogását, ráadásul úgy, hogy elmulasztotta a rendelkezésére álló iratok teljeskörű értékelését. Mivel a korábban kifejtettek alapján – az időkorlátokra is tekintettel - az elsőfokú bíróságnak a rendelkezésre álló dokumentumok alapján kell a besorolás helyességét elbírálni, így nem mellőzhette volna a felek nyilatkozatainak és – ha az első lehívás kapcsán kételye is merült fel – a 2019.08.14-én - azaz még a csődeljárás előtt-kelt és ismételt lehívásnak minősülő hitelezői levél figyelembe vételét.

A lehívás ugyanis – a garancia külön kikötése hiányában – megismételhető. (Lásd erre vonatkozóan a Vékás Lajos és Gárdos Péter szerkesztésében megjelent Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz Ptk.6:435.§ ához fűzött magyarázatát; illetve az URDG - Uniform Rules for

Demand Guarantees 17. cikkét) Bár a hitelező kifogásában a lehívás jogának szabályszerű gyakorlása kapcsán alapvetően a 2019. július 23. napján kelt (első) garancia lehívást elemezte, de a jogszerű lehívásra vonatkozó érvelését alátámasztandó csatolta a felek csődeljárást megelőző levelezését, közte a lehívást megerősítő – alaki hibától mentes – 2019.08.14-én kelt levelet is, mely már tartalmazta azt, hogy a kölcsönadós az esedékességkor elmulasztotta a teljesítést, mely körülményre tekintettel a korábbi levél fogyatékoságai súlytalanok és a kifogás elutasítása törvénysértő.

A második kifogás kapcsán csupán a teljesség kedvéért tér ki az ítéletábra arra, hogy helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a csatolt jelzálogjog alapítására vonatkozó szerződések egyértelműen azt igazolják, hogy nem a biztosítottság szempontjából önállóan minősülő garantóri kötelezettségvállalás vonatkozásában került sor jelzálogjog alapítására, hanem az a hitelező kölcsönadóssal szembeni jogviszonyaiból eredő igényét biztosította. Emellett a Ptk.5:88 §-a értelmében a zálogjog megalapításához szükséges ingatlan-nyilvántartási bejegyzés sem a hitelező javára szól.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróságnak – a követelés biztosítottságának kérdéséről függetlenül – a hitelezői igény nem vitatottként történő nyilvántartásba vételére kellett volna utasítani a vagyonfelügyelőt. A Cstv.18.§ (4) bekezdése alapján a hitelezőt szavazati jog illette volna meg, amit az egyezségi tárgyalásokon nem gyakorolhatott, így – a szavazatok számát is értékelve – a hitelező hozzájárulása hiányában a fizetési haladék Cstv. 18.§ (7) és (8) bekezdés szerinti feltételek ellenében történt meghosszabbítása és a csődegyezés jóváhagyása (a Cstv.20.§ (1) bekezdése ellenében) egyaránt törvénysértő. (Győri Ítéletábra Cspkf.II.25.413/2015/2.)

Erre figyelemmel nincs jelentősége az egyezés létrejöttének körülményei és az gazdasági racionalitáson túlmutató elvi megvalósíthatósága kapcsán a felek által előadottaknak, így ezekre az ítéletábra sem kíván kitérni.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését a Cstv 6.§ (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 389.§-a alapján irányadó 383.§ (2) bekezdése alapján az eljárás fő tárgya tekintetében megváltoztatta és a Cstv. 21/B. §-a alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Győri Ítéletábra Cspkf.II.25.010/2020/2. szám